

KONCEPCE ROZVOJE ŠKOLY 2026–2031

Waldorfská škola Brno – střední škola, základní škola a mateřská škola, příspěvková organizace
Plovdivská 2572/8, 616 00 Brno

Potřebujeme lidstvo, které vyvine skutečné sociální impulsy z největší hlubiny nitra. To ale musí vzejít z jiných škol. Každému člověku musí záležet na tom, co bude z příštích generací.

Rudolf Steiner, 24. února 1921

Obsah:

1. ÚVOD	1
2. POPIS ŠKOLY	1
3. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	2
4. VIZE ŠKOLY	2
a) Vzdělávání rozvíjející lidství.....	2
b) Škola pro zdravý vývoj.....	2
c) Pedagogika vycházející z anthroposofie	3
d) Umění ve vyučování a životě školy	3
e) Spolupráce a vzájemný respekt místo konkurence	3
5. ROZVOJ ŠKOLY:	3
a) Škola poskytující kvalitní waldorfské vzdělávání.....	3
b) Zvyšování kvality pedagogického procesu	4
c) Péče o zaměstnance a jejich profesní růst.....	4
d) Organizační struktura školy.....	5
e) Zefektivnění komunikačních a řídicích procesů	5
f) Spolupráce s rodiči	5
g) Materiálně-technické vybavení školy	5
h) Spolupráce s dalšími organizacemi a institucemi	5
6. ZÁVĚR:.....	5

1. ÚVOD

Ve své koncepci úzce navazuji na vize předešlého ředitele školy, se kterými souzním, a dále je chci rozvíjet. Na některé z těchto původních vizí kladu větší důraz a budu se snažit o jejich podrobnější popis. Vycházím ze svých dlouholetých zkušeností na waldorfské škole v různých rolích: rodiče (11 let), učitele (8 let), středoškolského učitele (4 roky) a zástupce ředitele (1 rok). Opírám se též o dlouholeté zkušenosti středoškolského učitele na Konzervatoři Evangelické akademie v Olomouci i pedagoga na Fakultě hudební vědy Masarykovy univerzity.

2. POPIS ŠKOLY

Waldorfská brněnská škola byla zřízena Magistrátem města Brna v roce 2009 spojením WMŠ Brno Božetěchova a waldorfských tříd při ZŠ Brno Masarova. Od té doby prodělala dynamický rozvoj. V současnosti má mateřská škola tři oddělení, na základní škole došlo k otevření paralelních tříd v každém ročníku, vznikla třída pro děti se speciálními potřebami a jako poslední byl zřízen střední stupeň vzdělávání

– kombinované lyceum, které má v letošním roce první maturanty. Waldorfská škola je součástí sítě škol, které jsou sdružovány v Asociaci waldorfských škol a je úplnou školou slučující všechny tři stupně vzdělávání MŠ, ZŠ a SŠ. Je to největší waldorfská škola v České republice co do počtu žáků.

3. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

V současnosti Waldorfská škola v Brně spravuje tři stupně školního vzdělání, kterými jsou mateřská škola, základní škola a střední škola – kombinované lyceum. Mateřská škola pro rok 2026 vzdělává 75 dětí ve třech věkově smíšených třídách. Základní škola disponuje 19 třídami včetně jedné speciální třídy, která se zaměřuje na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Oproti roku 2020 se Waldorfská základní škola rozrostla o nové 4 třídy. Díky otevření nových 4 tříd se navýšil stav žáků z 312 v roce 2020 na 445 v roce 2026. Počet žáků ve speciální třídě je v průběhu let téměř stálý, tedy 5–6 žáků. Skrze navýšení počtu žáků na základní škole se souběžně navýšil počet zaměstnaných pedagogů z 53 v roce 2020 na 87 v roce 2026. Z důvodu navýšení počtu žáků se musely navýšit i kapacity ve školní družině a školním klubu. Školní družina k dnešnímu dni tedy disponuje 10 oddíly a školní klub 1 oddílem, které volně využívá 420 žáků. Střední škola se rozšířila za uplynulé 4 roky z 1 třídy s 28 žáky na 4 třídy se 118 žáky. V důsledku navýšení tříd a žáků na střední škole se musel rozšířit počet zaměstnaných pedagogů z 18 v roce 2022 na 23 pedagogů v roce 2026. Rok 2026 byl přelomovým, co se týká nového uspořádání organizačně-ekonomického úseku. Zatímco před tímto obdobím působili ve škole čtyři zaměstnanci v tomto úseku, od roku 2026 se jejich řady rozšířily na 6 zaměstnanců ve jmenovaném sektoru, což vede k větší diferenciaci svěřených úseků, ale také k hlubší spolupráci. Stravování žáků a zaměstnanců školy je zajištěno školní jídelnou, která se nachází v prostorách školy. Mezi důležité projekty, do kterých je Waldorfská škola zapojena, patří: „RODIČE VÍTÁNI“, „Šablony OP JAK pro ZŠ a SŠ“ a „Ovoce do škol“. Za uplynulé období zdárně proběhla rekonstrukce atria, technických sítí, podlahových krytin a sociálních zařízení.

4. VIZE ŠKOLY

Jak už jsem výše zmínila, ve své koncepci navazuji na vize předešlého ředitele školy a zároveň vycházím z Klíčové charakteristiky a hodnot waldorfských škol v ČR:

a) Vzdělávání rozvíjející lidství

Stěžejní otázkou budoucnosti pro každého člověka je, jak bude moct žít naplněný život s vědomím sama sebe, jak využít svůj potenciál. Nevíme, jaká budoucnost nás čeká, pokud se nám však podaří inspirovat dítě, aby se stále rozvíjelo a objevovalo svoje lidství, identitu a duševní resilienci, vybavíme jej tak klíčovými životními kompetencemi. Každé dítě má v sobě zárodek lidství a úkolem školy je podpořit, aby ho mohlo rozvinout. Cílem je podpořit vývoj dítěte v dospělého člověka, který je ve svém dalším životě svobodný a zodpovědný. Svobodný člověk je schopný být sám sebou a je vědomý si svého lidství. Základním východiskem pedagogiky je dítě a poznání jeho opravdových potřeb vedoucích k tomuto cíli. Waldorfská pedagogika vychází z pedagogických impulzů a myšlenek Rudolfa Steinera, které jsou i po sto letech aktuální. Navazuje na duchovní kořeny naší kultury a snaží se o duchovní obrodu lidské společnosti na základě utváření láskyplného vztahu mezi lidmi. Život ve společenství se opírá o rytmus tradičních křesťanských a dalších ročních svátků, které jsou cestou k zažívání vlastních kořenů i sebe sama.

b) Škola pro zdravý vývoj

Waldorfská škola se snaží o smyslové vyučování, tak důležité v dnešním digitálním světě. Rytmicky utvářené vyučování, rozvrh dne, týdne i roku je stěžejní charakteristikou waldorfské školy. EPOCHOVÉ vyučování je základním prvkem identity waldorfských škol. Hlavním trojkrokem poznávání světa je svět ve vyučování zažít, zvnitřnit, a nakonec pochopit. Veškerým vyučováním se snažíme rozvinout myšlení dítěte tak, aby jeho myšlení zůstalo živé, radostně objevující a aby nesklouzlo k strojově mrtvému uvažování a odtahitému intelektualismu. Ve škole budujeme úctyplný vztah ke světu.

c) Pedagogika vycházející z anthroposofie

Zdrojem metod a sociálních forem waldorfské pedagogiky je pedagogické dílo Rudolfa Steinera. Při formulaci pedagogických cílů, volbě metod a sestavování učebního plánu vychází učitelstvo a vychovatelstvo z chápání člověka v jeho tělesné, duševní a spirituální konstituci s ohledem na specifické zákonitosti jeho vývoje. Waldorfská pedagogika je pedagogikou zaměřenou na podporu dětského vývoje, a proto je v úplné waldorfské škole dítě provázeno od útlého dětství až na práh samostatného dospělého života. V anthroposoficky orientované vývojové psychologii nepohlížíme na dítě jako na malého dospělého, ale jako na postupně se rozvíjející lidskou bytost. V růstu a vývoji člověka nacházíme významné životní mezníky a charakteristická období s jedinečnou kvalitou a pedagogickými výzvami.

d) Umění ve vyučování a životě školy

Esenciálním prvkem waldorfské pedagogiky je umění ve všech jeho formách. Ve vyučování je umění důležitým prostředkem k podporování a udržení harmonicky působících životních sil dítěte. Tím do budoucna působíme na jeho celkové zdraví a rozvíjíme estetické cítění. Uměleckou a řemeslnou tvorbou harmonicky rozvíjíme celou osobnost dítěte, posilujeme oblast citu, myšlení i schopnost jednat, což se stává základem pozdějšího aktivního přístupu ke světu. Celou oblast doplňuje umělecky utvářené školní prostředí.

e) Spolupráce a vzájemný respekt místo konkurence

Waldorfská škola staví na atmosféře vzájemného respektu, podpory a spolupráce. To vše se projevuje primárně v nastavení učitelstva a vychovatelstva, v jejich způsobu komunikace s rodiči a ve formách samosprávného vedení školy. Základem pedagogické práce je vědomé budování vztahů nejen s dětmi samotnými, ale i mezi nimi navzájem a rozvíjení otevřeného, vnímavého vztahu dítěte a mladého člověka ke světu. Společenství waldorfské školy vytváří a prohlubuje vzájemný respekt, důvěru a úctu mezi dětmi, učiteli a rodiči.

5. ROZVOJ ŠKOLY:

Na waldorfské škole je klíčovou kompetencí spolupráce a aktivní spoluutváření celého společenství za účelem výchovy a vzdělávání dětí, tak aby byly naplněny hodnoty waldorfské školy. Vnímám, že mým úkolem je konkrétními kroky a procesy podpořit a naplňovat tuto vizi.

a) Škola poskytující kvalitní waldorfské vzdělávání

Úspěch pro každého – Zajistit úspěch a individuální pokrok každému je základem well-beingu. To je možné zajistit pomocí vhodných forem a metod výuky a přívětivého prostředí.

Učení – Nevíme, jaká budoucnost děti čeká, proto je naše vyučování zaměřené na rozvoj celé osobnosti dítěte. Ne pouze na intelektuální výkon, ale především na objevování světa a vztahu k němu prostřednictvím smyslového vyučování podpořeného uměním a praktickou činností.

Spolupráce – Základem pedagogické práce je vědomé budování vztahů nejen s dětmi samotnými, ale i mezi nimi navzájem a rozvíjení otevřeného, vnímavého vztahu dítěte a mladého člověka ke světu.

Zdraví a Resilience – Shledáváme ve vývoji dítěte a mladého člověka nezbytně nutné podpořit zdravé vnímání sebe sama a odolnost vůči vnějším i vnitřním výzvám. Prostřednictvím výjezdů, které umožňují setkání s reálným světem, můžeme eliminovat odcizení mladých lidí a podpořit jejich psychické i fyzické zdraví. Venkovní vyučování bychom rádi realizovali napříč všemi stupni.

Mediální výchova – Ve spolupráci s ostatními waldorfskými školami jsme vytvořili a realizujeme učební plán získávání digitálních kompetencí, jehož základem je vývojová přiměřenost. Postupujeme od nepřímé mediální výchovy v mladším školním věku k plnému osvojení digitálních médií ve starším školním věku.

b) Zvyšování kvality pedagogického procesu

Senior teachers – Vytvoříme skupinu metodicky působících zkušených učitelů zodpovídajících za kvalitu pedagogického procesu.

Uvádějící učitelé – Podpoříme přicházející učitele v základních oblastech života školy (administrativa, práce se třídou atd.).

Hospitace – V rámci hospitačních skupin (trojice pedagogů napříč školou) budeme využívat vzájemné hospitace jako nástroj pro profesní rozvoj zkvalitnění vzdělávacího procesu. V této oblasti dále navážeme na spolupráci s Waldorfskou školou v Českých Budějovicích.

Mentoring – Budeme pokračovat ve spolupráci se stávajícími mentory, kteří podporují zlepšování pedagogické práce učitelů a rozvoj profesních kompetencí.

Pedagogická konference – V rámci každotýdenního setkávání si budeme předávat zkušenosti z výuky formou společné pedagogické práce.

Školní poradenské pracoviště – Soustředíme se na intenzivní spolupráci se školním poradenským pracovištěm. V současné době dokážeme děti se specifickými potřebami úspěšně integrovat do lidského společenství. Děti se specifickými potřebami a specifiky však přibývá, proto je našim ideálem spolupracovat s psychologem se znalostí waldorfské léčebné pedagogiky a doprovodných terapií.

c) Péče o zaměstnance a jejich profesní růst

Waldorfská škola je charakteristická vzájemnou spoluprací pedagogických a nepedagogických pracovníků s cílem výchovně společně působit na děti a vytvářet příznivé klima školy naplněné vzájemným respektem a úctou.

Profesní růst – Podpoříme učitele ve studiu tříletého waldorfského semináře a prohlubujících seminářů, které představují komplexní vzdělávací program zaměřený na teoretická a praktická východiska waldorfské pedagogiky. Zkušené učitele povzbudíme k zapojení se do organizace waldorfských seminářů, čímž přispějeme k prohlubování pedagogické odbornosti a k šíření principů waldorfské pedagogiky v rámci širší komunity.

Profesní podpora a sdílení zkušeností – Bude probíhat prostřednictvím pravidelných hospitací a diskuzí mezi kolegy. Vyjdeme z výstupů vzájemných hospitací, metodických pozorování, závěrů mentorů školy, uvádějících učitelů a skupiny senior teachers. Vytvoříme bezpečný prostor pro vzájemná sdílení pedagogických zkušeností a příkladů dobré praxe. Tím zajistíme další rozvoj pedagogického týmu a sjednocování metodického přístupu ve výuce.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků – Podpoříme pracovníky v jejich dalším vzdělávání, které bude vycházet jak z jejich zájmu, tak z potřeb školy.

Profesní plán – Důraz bude kladen na práci s profesním plánem každého pedagoga, který dokumentuje jeho osobnostní a profesní růst. Zároveň slouží jako podklad pro zpětnou vazbu.

Podpora nepedagogických pracovníků – Budeme usilovat o zajištění dobrých pracovních podmínek a přátelského prostředí pro nepedagogické pracovníky školy.

Zpětná vazba – Všichni zaměstnanci budou mít možnost vyjádřit zpětnou vazbu ke svému nadřízenému a vedení školy preferovanou formou.

d) Organizační struktura školy

Jasně vydefinujeme kompetence a zodpovědnost k jednotlivým pozicím a zpřehledníme delegování úkolů. Podpoříme vznik pracovních skupin a jejich garantství jako základu školní samosprávy a života školy s ohledem na funkční komunikaci napříč celou organizací.

e) Zefektivnění komunikačních a řídicích procesů

Po období hektického růstu v posledních letech je zapotřebí pracovat na stabilizaci a struktuře řízení školy. Některé procesy již byly započaty, je třeba je zefektivnit a nastavit tak, aby vyhovovaly velikosti školy a specifickým jejích jednotlivých částí.

Stabilita vedení školy – Nově vydefinujeme kompetence a zodpovědnost klíčových pozic od jednotlivců až po pedagogicko-správní orgány (vedení školy, interní kolegium, pedagogická konference, metodicko-didaktické skupiny atd.).

Komunikace – Transparentně nastavíme komunikační cesty, které zajistí vyhovující informovanost a posílí soudržnost společenství.

f) Spolupráce s rodiči

Plénium školy – Slouží ke komunikaci mezi rodiči a zástupci MŠ, ZŠ a SŠ, schází se cca 5x ročně. Podpoříme jeho činnost na společných setkáních, kde budou zástupci všech tříd a kolegií.

Spolek waldorfské školy Brno – Učitelé a rodiče se budou potkávat jako spolutvůrci života školy, vědomi si svých rolí ve školním společenství.

Vzdělávání – V součinnosti se Spolkem waldorfské školy budeme pokračovat v organizování seminářů a workshopů pro rodiče.

g) Materiálně-technické vybavení školy

Ve spolupráci se zřizovatelem školy se budeme podílet na těchto úkolech: oprava oplocení školy, oprava statiky budovy, řešení akustiky v prostorách celé školy a na dalších potřebách.

Budeme hledat možnosti k vytvoření multifunkčního sálu, který škola v současné době nutně potřebuje. K tomu zvážíme využití prostoru tělocvičny či zbývajících volných kapacit ve škole.

h) Spolupráce s dalšími organizacemi a institucemi

Chceme pokračovat v úzké spolupráci v rámci Asociace waldorfských škol, s jednotlivými waldorfskými školami na kulturních a sportovních akcích, vzájemných hospitacích a návštěv ve spolupráci s lyceem v Českých Budějovicích. Aktivně vyhledáváme spolupráci s různými organizacemi na území města Brna, např. Národní divadlo, Zeleň města Brna apod. Umožňujeme hospitace a praxe studentů pedagogických oborů brněnských vysokých škol. Budeme pokračovat ve spolupráci se školní farmou – Sociálním podnikem Jasan ve Velkých Hostěrádkách. Zaměříme se na realizaci programu Erasmus, díky kterému můžeme navázat spolupráci se zahraničními waldorfskými školami.

6. ZÁVĚR:

V tomto textu jsem se pokusila nastínit směr, kterým chci waldorfskou školu v následujícím období vést. Samozřejmě na tak krátké ploše není možné obsáhnout všechny oblasti a cíle, které nás čekají. Jsem si však jistá, že s týmem, kterým současná Waldorfská škola disponuje, jsme schopni čelit i těm nejnáročnějším výzvám, které budoucnost přinese.